

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literara si economica.

Iese odata in septemana: *DUMINEC'A.*

PRETIULU ABONAMENTULUI.

Pentru Austró-Ungari'a :
Pe unu anu 5 fl.—cr., pe 1/2 anu 2 fl. 50 cr.
Pentru Romani'a si strainetate:
Pe unu anu 14 fr., pe jumetate anu 7 franci.

PRETIULU INSERTIUNILORU :

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu
cam 150 cuvinte 3 fl.; pana la 200 cuvinte 4 fl.;
si mai sus 5 fl. v. a.

Correspondentiele se se adreseze Redactiunei

„BISERIC'A si SCÓL'A.“

Er banii de prenumeratiune la
TIPOGRAFFA DIECESANA in ARAD.

Esamenele publice in scólele nóstre.

Este timpul secerisiului in scólele nóstre.

S'au inceputu esamenele, si esamenele pentru noi si pentru poporul nostru sunt unu lucru de mare importantia.

Este pré désa la noi plansórea, ca poporul nostru credintiosu nu pune multu pretiu pre scóla; si dicetóri'a plugariului romanu, ca: „precum au traitu parintii si mosii nostri, vomu trai si noi si pruncii nostri,“ o intelhimu pré de multe ori, cand este vorb'a de scóla.

Facia de acésta dicetória scól'a nu mai póte astadi respunde, decât numai cu fapte.

Nu se póte nici presupune, cá se esiste astadi omu intre credintiosii nostri, carui'a se nu-i placa ceea ce este bine. Si daca la noi pana astadi scól'a pentru poporu nu a devenitu inca in totu loculu atât de atragetória si atât de placuta, precum trebuie se fia acésta santa institutiune, atunci scól'a pórt'a de buna seama o parte din vin'a pentru acést'a.

Plugariulu nostru vrea fapte, si cauta sporiu pentru denariulu, pre carele lu-da cu multa greutate in vistieri'a scólei.

Si ocasea cea mai buna, in carea scól'a póte se arete si documenteze poporului, ce póte si ce servitie i-face in schimbu pentru denariulu, cu carele contribuiesce la sustienerea ei, sunt esamenele publice.

Esamenele deci nu sunt o formalitate, nici parada; ci sunt o necesitate didactica. Prin esamene scól'a, si respective magistrulu ei, invetiatoriulu documentéza poporului sporiulu ce l'a facutu in decursu de unu anu cu elevii; ér pre de alta parte da seama autoritáti scolarie despre modulu, cum si-a indeplinitu detorintiele.

Nu este de lipsa a documentá aici importanti'a, ce o au pentru viitoriulu scólei ambe aceste avantagie.

Vorb'a este numai, cum se facem din esamenu cea ce elu in adeveru trebuie se fia. Si aici esista

numai o singura cale, si anume: se dàmú esamenu-lui importanti'a, ce o merita intre mijlócele de educatiune.

Acésta importantia o vom dá esameneloru publice, daca toti cei ce suntem in servitiulu scólei, si anume: inspectorii scolari, preotulu, seau preotii locului dimpreuna cu membri comitetului parochialu, cu fruntasii comunei si cu parintii eleviloru vom fi de facia la esamene.

Amintimu aici acésta imprejurare, pentru ca in anii trecuti am primitu din unele locuri plansori, ca nu astfelu s'ar fi intemplat; si deci accentuámú de nou acésta imprejurare, cá se invitámú pre cei chiamati la indeplinirea acestei insemnate detorintie.

Invetiatoriulu nostru trebuie incuragiatu. Si daca in decursu de unu anu a lucratu, si a staruitu a-si face detorinti'a cu tóta conscientiositatea, este neaperatu de trebuintia, cá organele, cari au influintia in administratiunea scólei, se fia de facia, se véda, si se-se convinga despre ceea ce s'a facutu in scóla.

Când dicem acést'a, constatámú pre de alta parte, ca adeveratulu sporiu pre carele lu-face invetiatoriulu in educatiunea eleviloru se vede, si se cunósce numai mai tardiu, dupa ce acesti'a intra in viétia.

Cu tóte acestea spre a-ne convinge de zestrea intelectualala si morala, pre carea o da scól'a eleviloru, este bine se-o supunem unei analise inca pre timpul esameneloru din scóla; cá astfelu se scim, si se cunóschemu nu numai pre invetiatoriu; dar totu de odata se scim, cum se ocupámú pre elevi in timpul de transitiune dintre scóla si viétia.

Interesulu publiculu facia de esamene are apoi o deosebita importantia pentru elevi, si anume promovéza intrensii diliginti'a, si ambitiunea, ér pre de alta parte si-insusiescu curagiu si désteritate de a espune cunoscintiele fara sfiéla.

Dupa esamenu este apoi neaperatu de trebuintia, cá reprezentantele administratiunei scolarie si invetiato-

riulu se discute cele observate si intregu rezultatulu din punctu de vedere metodicu, cá astfelu in casuri de erori, acestea se-se póta corege.

Horatiu despre cele 7 pecate de mórte.

Dintre poetii epocii de aur a literaturii latine celu mai distinsu, mai placutu si mai clasicu e Horatiu. Elu e acel'a, carele prin productele sale pline de intieptiune si cunoscintie de viétia, scrise cu multu gustu esteticu, a influentiatu in modu binefacatoriu nu numai asupra contimpuraniloru sei, ci si asupr'a posteritatii. Cá filosofu, elu nu s'a tîenutu strensu nici de o sistema filosofica; gresielele acelor'a adeseori le persifléza in scrierile sale. Inse acea trebue recunoscutu, cá — desi e eclecticu — mai multu inclina spre stoicismu, care avea de principiu, cá adevératulu bine consista in practicarea binelui, in virtute, decât spre epicureismu, care cérea fericirea in gustarea plăceriloru sensuale.

Ce se tiene de elu cá moralistu, ni-e cunoscuta proverbial'a lui maxima de viétia: aurea mediocritas. Dupa densulu fericirea pamentésca nu consista in avutia, ei in indestulire si viétia onesta, căci:

„Celu-ce duce o viétia curata si fara pecate nu are lipsa nici de prascie maurice, nici de arcu, nici de sageti veninóse“ — dice elu in od. 22. c. I. — Dar' de asta data abstragandu dela tóte celelalte idei morale ale lui Horatiu, me voiu restrengé numai la cele 7. pecate mortale capitale, cari precum adi, asia si pe atunci molestau si subsapau societatea omenésca, si pe cari Hor. desi nu e crestinu, le reproba, ba in scrierile tineretiei sale le si satiriséza; — bine notandu, cá elu in satira nu a avut de scopu a batjocuri, ci a instrui.

Primulu e: orgoliulu (mandri'a, superbi'a), adeca acea ambitiune vana, carea se manifestéza chiar si cu ocaziunea seducerei protoparintiloru nostri, cari ascultara de sierpe, candu li dise: „veti fi asemenea lui Ddiu.“ Acésta faradelege erá fórté latita la romani, si Horatiu se vede necesitatu adeseori a se pronunció contra ei. In Sat. 3. c. II. si-bate jocu de stoici, cari in ambitiunea loru desiérta despician si tîneau de nebuni pre toti cei-ce nu apar-tineau sectei loru, — dicéndu între altele stoiculu Damasipu:

O stoice! dupa dauna-ti, de ti-ai vinde totulu.
De ce nebunia, — căci e de multe specie,
Cugeti, cá patimescu, cá eu me tîennu cu minte.

Lovesce in cei-ce din interesu venéza grati'a poporulu, dicéndu, cá: poporulu nepriceputu adesea dá onori celoru nedemni. (Sat. 6. c. I.)

Se ríde de cei ce se faléscu numai cu originea nobila. Asia in Sat. 6. c. I. vorbindu despre Mecenate, ni spune cá elu nu desconsiderá pre ómenii noi, — precum multi indatinéza.

Ríde de cei-ce se mandrescu cu avuti'a loru,

aducandu de esemplu pre Nasidienu, carele invitandu pre Horatiu la unu prandiu, nu incetá a se laudá cu mancarile sale fine si alese. (Sat. 8. c. II.)

In sat. 3. c. I. areta inganfarea multor poetastri si scrietori mediocri, aducendu nainte pe Tigeliu, carele avea datina a-si probá talentulu atunci, candu nime nu-lu rugá:

Candu-i vinea la socotéla, — si-insirá (din productele sale) dela resaritu pan' la scapétatu. Séu in Sat. 4. c. I: nu e destulu, cá cinev'a numai sè fabrice versuri, (spre a obtiené prin acést'a titlulu de poetu.)

Dà si in cei-ce din ambitiune vana ambla dupa onori si distinctiuni. Asia in Sat. 6. c. I. deride pre Tiliu, carele prin I. Cesare fiindu scosu din senatu, dupa mórtea acestui'a éra si-aróga titlurile si distinctiunile cuvenite uuui senatoru.

Tótu la cei inganfati se refere si cunoscut'a fabula despre brósca si bou (v. Sat. 3. c. II.)

II. Avariti'a e unu pecatu, alu carei semne se vedu prim'a data in istori'a lui Cainu si Avelu, si contr'a carui'a fórté desu — si-radica vócea, — considerandu-lu de isvorulu nemoralitatii. Asia in od. 18. c. II., — intitulata: „Ad avaros“ fórté minunatu descrie pre cei avari.

„Am inima curata, si vena poetica abundanta, si cu tóte cá-su seracu, me cercetéza celu bogatu; nu poftéscu dela diei mai multu, . . . éra tu, cu unu petioru in grópa — ti-dai in arenda minele, si fara a cugetá la mórte, — ti-edifici case, . . . ba ce-e mai multu, chiaru si petrele marginasie ale veciniloru le impingi mai incolo, si cá unu nesatiosu, ce esti, treci si „peste mediunile iobagiloru tei.“ Apoi incheia asia: „Nici unu palatu nu ascépta mai siguru pe avutulu seu posesoru, casi neevitabilulu imperiu alu mortii. La ce dar' atát'a straduintia? Pamentulu egalú stá deschisu pentru sermani si pentru fii de rege.“

Séu in Sat. 1. c. I:

„De unde provine ace'a o Mecenate! ca nime nu e multiamitu cu positiunea, carea insusi si-a ales'o, séu sórtea i-a destinat'o, ci fiacare lauda pre cei-ce au alta cariera? . . . Cei mai multi impinsi de o pofta desiérta asia dicu: Nimicu nu e destulu, căci atát'a valorezi, cáta avére ai. Lasa fia nefericitu unu atare, căci de buna voia lucréza estu modu. Asia amintescu pe unu avaru din Aten'a, carele cu urmatóriele cuvinte respingea atacurile poporulu: Poporulu me persifléza, dar' eu batu in palmi de bucuria, indata-ce me delectezu in banii adunati in sicriulu meu.“ Apoi finesce Horatius cu acéstea: nici unu omu nu e indestulitu cu starea sa; si déca capr'a altui'a e mai mare la ugeru, elu galfiediesce de necazu. De aici provine, cá raru dâmu de ómeni, cari la capetulu vietiei sè dica, cá au traitu in fericire, si cari multiamiti cu viétia petrecuta, sè se departe de aici cá nesce óspeti satii.“

In sat. 3. c. II. Horatiu numesce nebuni pre cei avari, afirmandu, ca: „avarulu, desi e flamandu, nu se atinge de granariulu celu plinu, ci se multiamesce cu verdetiuri cam amare, si desi are vinu bunu destulu, elu bea de celu otietitu, si cu tóte cà are in abundantia vestminte de patu, se culca pe paie.“

Precum adi vedemu, cà in mare parte domnesce dis'a nómtilului: „Geld regiirt die Welt,“ asia si in anticitate, mai alesu pe timpulu cesariloru coruptiunea pana acolo a ajunsu la romani, incatu proverbialu: „Romae omnia venalia“ se adeveria pe fiacare die. Si cà ce urmari funeste a avutu acésta esagerata iubire de argintu, e superfluu a mai lamuri.

In legatura cu acestu vitiu nu se uita Horatiu nici despre contrariulu; asia ne spune despre Tigeliu, cà tóte si le dedea comediantelor, mimiciloru si parasitoru, cari dupa mórte-i verosimilu, — lu voru deplange. Intre aceste contraste spune macsim'a:

„Est modus in rebus, sunt certi denique fines“, etc: este ratiune in lucruri, suntu in urma anumite margini . . .

Ér' in sat. 4. c. I. dice despre sine, cà tatalu seu l'a dedatu a traí intru crutiare, moderatiune si indestulire.

III. Neinfrenarea seu necurati'a corporala. Trebuè sè recunoscemu, cà romanii, nu erau satisfacuti cu amore ideala, platonica; deaici se póte esplicá, cà ei acea amóre ideala si juvenila, — numita amórea prima si unica — carea de poetii mai moderni de atateori a fostu cantata, tocmai n'au cunoscut'o. — De altu-cum e lucru sciutu, cà la ei cultulu femeii asia, precum e adi, de feliu nu esistá.

Cumcà Horatiu, — desi unii din acea datina a lui de a se pune si pre sine in sirulu vinovatiloru, încerca a demonstrá nemoralitatea lui, — si cu respectu la acestu vitiu ni dà invetiaturi sanatóse, voiu probá numai prin 2. esemple, — ne voindu a me opri multu la acestu pecatu atât de degradatoriu.

Se póte esprimá mai eclatant ur'a si despretinlu facia de acésta faradelege, decât cum o vedemu la Horatiu, candu pe Penelop'a cea sedusa o asémene cu o catiea, ce nu o poti nici cu maciuc'a desvetiá dela curéu'a cea unsa. — Séu in a 6. oda din cart. III.

„Seeli cei plini de vitie mai antaiu au intinatu rasatori'a, generatiunea si familiile. De aici a provenitu nefericire asupr'a patriei si natiunei.“

IV. Invidi'a. De ea se ocupa Horatiu in sat. 1. c. I., unde ride de unu avaru, dicendu, cà acel'a, déca capr'a altui'a e mai mare la ugeru, totu galfadiesce de necazu. (vedi despre avaritia) In epist. 2. c. I. intieleptiesce vorbesce, candu dice:

„Invidiosulu se usca pe pitióre pentru avuti'a cea mare a altui'a; nici tiranii din Sicili'a n'au inventatu torture mai amare, decât invidi'a.“ Nu mai putienu adeveru spune in Sat. 3. c. I. cu priuire la poc'a sa, precum si la a nóstra:

„Déca cinev'a duce o viétia mai evlaviósa, déca e omu fórté modestu, acestui slabu de fire (!) i-dámu epitetulu de: simplu (naivu). Altulu incungiura intrigele si nu se insociesce cu nici unu depravatu, fiindca inse traesce in acele timpuri, candu invidi'a cea rentatiósa si calumni'a — sunt in flóre: in locu de adeveratu intieleptu si prevedietoriu — lu numimu: perfidu si astutu.“

Si deórece chiar si poetulu nostru Horatiu a atrasu asupra-si invidi'a multor'a, in sat. 6. c. II. cu machnire dice referitoriu la sene:

„Sub totu restimpulu acest'a totu mai tare a fostu espusu omulu nostru (adeca insusi Horatiu) invidiei.“

Despre unu atare omu, care la spate nu dà bine despre amicu, ori nu-lu apera, déca acel'a de órecine e calumniatu, ori tace la neinfrenat'a ridere de acel'a si la disele flecariului, ori insusi scornesce neadevenuri, éra cele marturisite lui nu le póte retacé, — dice Horatiu: acest'a este negru, de acest'a te pazesce romane.“

V. Imbuibarea. Si acésta patima ajunsese la culme pe timpulu lui Horatiu. Contr'a gurmaniloru suntu indreptate mai alesu Sat. 4. si 8. din c. II. In Sat. 4. intrebandu Horatiu pe Cassiu despre sciinti'a lui, acest'a-i espune pe largu, cum au sè fia preparate mancarile si ce grije are a se pune pe esterioru; — dicandu intre altele, cà elu a fostu celu d'antaiu, carele a pusu pre farfurie curate, strugurii albanesi cu miere, cu pétra de vinu cu zama depre pesce, cu piperiu si cu sare négra. In sat. 8. e descrisu prandiuulu splendidu datu de avutulu Nasidienu, — la carele a luat parte intre altii si Mecenate, — cu care ocasiune domnulu casei nu incetá a se mandri cu mancarile sale de totu extraordinarie si delicate. Credu, cà ni vomu poté formá ideia clara despre intregu reproducandu inceputulu.

Horatiu catra Fundaniu. Cum ti-a convenitu prandiuulu bogatului Nasidienu? Càci candu eri te-am invitatu la mine, mi s'a spusu, cà de pre la prandiu-ti petreci (acolo.)

Fundaniu. Asia, catu nici candu in viétia n'am traitu mai bine!

Horatiu. Dor' én spune, — de nu ti-i spre greumentu, — ce mancaru ti-au inblanditu stomaculu maniosu? etc.

Cà in acésta privintia ce vederi a profesatu Hor., apare din Sat. 2. c. II, unde-si desvólta parerea prin rostulu lui Ofulu, carele nespune moderat'a sa dieta, — afirmandu intre altele, cà gustulu mancariloru nu depinde de scumpetatea si raritatea loru, ci dela apetitulu omului — si incheia apoi cu aretarea consecintiloru salutarie ale vietuinei moderate. Ér' in Sat. 6. c. I. dice Horatiu despre sine, cà de cina are unu blidu de fasole, de verdetiuri si de aluatu. Prandiesce nu lacomos, ci numai atat'a, catu se recere, spre a nu petrece tóta diu'a cu stomaculu golu.

VI. Mani'a (ira.) In od. 16. c. I. o numesce : tristis = infioratória. Totu in acésta oda fórte frumosu si corectu se exprima prin versurile :

„Mani'a in mare periclu l'a impinsu pre Tieste (carele, deórece a amagitu pre soci'a fratelui seu, Atreu, a fostu fortiatu de catra acest'a, ca sè-si mance pe insusi fiulu seu — de aici dis'a de „cin'a lui Tieste“, — facandu Atreu acést'a si din caus'a, cà Tieste in nestemperat'a sa mania asupr'a lui, ince'case sè-lu ucida pre Atreu, ce in urma-i si succese), si celoru mai multe cetati ea (mani'a) le-a servitu de cauza principala, cà perira de totu si cà oste superba brazdóza cu plugu ostilu teritoriulu loru.“

In epist. 2. c. I. dechiara Hor. :

„Celu-ce nu-si stempera mani'a, acel'a ar dori sè póta face neintemplatu aceea, l'a ce l'a indemnatu necazulu si patim'a, candu adeca prin violintia a atrasu asupr'a- si pedéps'a ; apoi continua asia : „Mani'a e nebunia scurta : dominéza preste inima-ti carea de nu te asculta, impune-i, infrenéza-o, incatenéza-o.“ In Sat. 3. c. I. ne indémna sé fimu iertatori si indulgenti facia de gresielele altor'a, prin urmatóriele cuvinte :

„Deórece pecatulu maniei si altele de acestu soiu, cari suntu comune celoru neculti, radicalu nu le potemu sterpi, de ce sè nu aplice ratiunea contr'a loru cumpebele si mesurile sale?“

VII. Lenea. De sine se întielege, cà Horatiu nu a potúť o'ruá tocmai in sensu crestinu, ci sub dens'a întielege numai o nepasare si neinteresare pentru renumele seu, pentru binele publicu, pentru patria si natiune etc.

Despre acestu peccatu se exprima in sat. 6. c. II, — aducendu-se éراسi pe sine de modelu si in acésta privintia :

O ! agrulu meu, candu te-voiu vedé, si candu voiu poté prin cartile vechi, somnu si nelucrare a dá uitarii placute viéti'a cea plina de grigi ? Bine e de notatu, cà acést'a o dice intr'o „satira !“

In epist. 4. c. I. versurile :

„Omne diem crede tibi diluxisse supremum :
Grata superveniet, quae non sperabitur hora,“

suntu de a se interpretá asia, cà deórece, in totu-deun'a trebue se fii gat'a de mórte, asia ai sè lucrezi, si sè-ti folosesci timpulu, cá ori candu se poti dice : „Grata superveniet hora“ adeca : acum voiosu moru.

In epist. 6. c. I. acestea ni spune :

„De voesci a fi fericitu : nesuesce-te cu insufletire dupa virtute, incungiurandu placerile.“

In sat. 6. c. II. face objectu de risu acestu vitiu, punendu pe Damaripu sè-i dica :

„In beutu si in somnu-ti affi placerea, nimic'a mai insemnatu nu cauti ? Ce va fi ? Si mai la vale : „Dóra invidi'a voesci a o incungiurá, parasindu activitatea ? O ! sermane. Te vom despretiui. Feresce-te de Siren'a netrebuica, de lene !“ etc.

Chiar si prin aceste putiene date am doritu a adeveri, cà autorii latini si greci, cari se propunu si in scóla, nu fara temeiu au obtienutu epitétulu de „clásici“ càci contienu multa filosofia si întieptiune ; — si tinerimea studiósá pelanga alte avantagie castiga dintrensii si ace'a, cà-i-se nobilitéza anim'a si se influintieza in modu salutaru asupr'a moralitáti ei ; — si asia potemu dice cà — desi unii militéza contr'a propunerei loru in scóle, — acei'a, ca unu puternicu midilocu pentru cultur'a mintii si-a animei un voru lipsi nici candu din gimnasiale nóstre.

Ioanu Petranu.

Sinodulu eparehialu aradanu.

(Continuare si fine.)

Totu in siedinti'a a VI. s'au mai pertractatu, si resoltitu urmatórele obiecte :

Cu privire la incassarea intereseloru dupa capitale si a arendiloru dupa realitátele fonduriloru diecesane, sinodulu aviséza consistoriulu, cá pentru incasarea intereseloru si competentiiloru restante se pasiésca cu tóta rigórea.

Cu privire la starea fundatiunei Elen'a Ghib'a Birt'a, — comissiunea epitropésca constata, ca cercetandu socotile acestei fundatiuni si scontrandu cass'a a constatatu, ca averea fundatiunei se administréza in tóta regul'a si ca cea mai mare scrupulositate, — ceea ce sinodulu iea la cunoscentia, constatandu ca starea acestei fundatiuni a fost la finea anului 1887 de 54,246 fl. 66 cr.

Se iea la cunoscentia, reportulu consistoriului despre streformarea si adaptarea edificului alumnealu, si se apróba spelele întrebuintiate spre acestu scopu din partea consistoriului.

Cu privire la reportulu consistoriului, ca a procuratu cartile funduarie si foile catastrale ale realitátiloru bisericesci, scolarie si fundationale, — sinodulu aviséza ambele consistorie a întreprinde cu urgentia toti pasii legali pentru asigurarea dreptului de proprietate si posesiune alu bisericeii nóstre.

Reportulu consistoriului despre censurarea ratiociniiloru fundatiunei „Zsig'a“ din Oradea mare pre anii 1885/6 si 1886/7 se iea la cunoscentia.

Se pune la ordine ratiociniulu tipografiei de pre anulu 1887, si constatandu comissiunea epitropésca, ca a censuratu si aflatu in ordine acelu ratiociniu — sinodulu iea acést'a la cunoscentia.

Cu privire la reportulu consistoriului, ca fericitul Teodor Pap, fost proprietariu in Lugosiu a testatu o parte din averea s'a pentru o fundatiune de stipendie, care fundatiune se va administrá prin consistoriulu aradanu, precum si ca pertractarea remasului este in curgere — sinodulu esprimandu-si condolenti'a facia de trecerea din viétia a generosului barbatu, decide totu de odata, ca se se esprimee condolentia veduvei fericitului testatoriu, si aviséza consistoriulu a contiuná pasii de lipsa pentru inactivarea acestei fundatiuni.

Cu privire la reportulu comisiunei episcopesci despre censurarea ratiocinielor fondurilor si fundatiunilor administrate prin consistoriulu eparchialu aradanu, constatandu comisiunea, ca a censuratu din positie in positia, ca a scontratu cass'a si aflatu tóte in cea mai buna ordine, sinodulu iea acést'a la cunoscintia.

Se presenta starea fondurilor diecesane la finea anului 1887, si sinodulu iea acést'a la cunoscintia; si pre langa cautel'a indatinata se da consistoriulu aradanu absolutoriu pentru gessiunea afaceriloru pre anulu 1887.

Sinodulu votéza dupa acést'a bugetulu consistoriulu aradanu pre anulu 1888.

In considerarea, ca si in decursulu anului trecutú atát casariulu, cât si controloru au desvoltatu o deosebita activitate, comisiunea propune, si sinodulu aviséza consistoriulu a remunerá dupa posibilitate pre ambii functionari numiti.

Totu la propunerea comisiunei se aviséza consistoriulu a cumperá inca o cassa Wertheimiana mai mare, carea se corespunda stáarii de astadi a fonduriloru si fundatiuniloru diecesane.

Cu privire la reportulu senatulu episcopescu din Oradea mare, sinodulu la propunerea comisiunei iea la cunoscintia, ca acelu senatu a tienutu in decursulu anului 1887, 7 siedinte si sub 142 de numeri seriali a resoltitu tóte agendele avisate prin lege la competentia s'a; de asemenea se iea la cunoscintia pasii intreprinsi de numitul senatu pentru licuidarea si incasarea restantielor in contribuirile diecesane, avisandu-se totu de odata consistoriulu a nisui in totu modulu posibilu, cá se-se incaseze pretensiunile restante aplicandu tóta rigórea asupra organelor subalterne.

Se presentéza starea fonduriloru si fundatiuniloru administrate prin consistoriulu din Oradea mare cu finea anului 1887; si sinodulu la propunerea comisiunei iea acést'a la cunoscintia, si totu de odata se da absolutoriu consistoriulu pentru manipularea fonduriloru si fundatiuniloru diecesane pre anulu 1887 pre langa cautel'a indatinata.

Cu privire la fundatiunea fericitului preotu Zacharie Mihoc din Pocol'a sinodulu iea la cunoscintia reportulu consistoriulu, ca reposandu in Domaulu si veduv'a pretésa, fundatiunea de 4000, jumetate in numerariu si jumetate in obligatiuni este deplin asigurata prin intabulatiune si cu obligamentu de 5%, — si se afla depusa la acelu consistoriu conform litereloru fundationale; — si totu de odata se aviséza consistoriulu a intreprinde pasii necesari pentru inactivarea acestei fundatiuni.

Se iea la cunoscintia starea depositelorú aflatórie in administratiunea consistoriulu din Oradea mare, si se votéza bugetulu consistoriulu din Oradea mare pre anulu 1888.

Cu privire la petitiunea preotulu din B.-Samartiu Demetriu Selisteanu, — de a-i-se iertá sum'a de 100 fl. v. a. cu carea detoresce fondulu preotiescu, sinodulu la propunerea comisiunei aviséza consistoriulu, cá in considerarea ca petentele se adreséza in acésta cestiune pentru

a trei'a óra catra sinodu, se-se indrume petentele a nu mai molestá sinodulu cu asemenea rogári, si se-se adreseze in asemenea cause catra forulu competentu.

Cu privire la proiectulu de regulamentu pentru afacerile economice in biseric'a romana gr. or. din Ungaria si Transilvania, transpusu sinodulu pentru opinionare din partea consistoriulu metropolitanu, sinodulu la propunerea comisiunei incredintiéza acestu proiectu Pré Santiei Sale, parintelui Episcopu diecesanu cu rugarea, cá dupa ascultarea ambelorú consistorie se asculte asupra lui o comisiune anchetaria, — si apoi opiniunea acestei comisiuni se-o substérna cá materialu venerabilulu consistoriu metropolitanu.

Petitiunea poporeanulu Nicolau Cosariu din Temisóra pentru regularea si stabilirea localitati intrunirei sinodulu protopresviteralu la propunerea comisiunei se restitue petentelui, fiend acésta afacere cestiune interna intre protopresviteru si sinodulu protopresviteralu.

Cu privire la rugarea sinodulu protopresviteralu alu Beinsiuului, ca parochi'a din orasiulu Beinsiu se-se adneceze la protopresviteratulu Beinsiuului, — sinodulu la propunerea comisiunei enuncia: neschimbandu-se imprejurárilu dela organizare incóze, se sustiene starea de pana acum.

Asupra propunerii deputatulu Paul Rotariu, cá sinodulu se-se pronuncie asupra modulu, cum au a-se pune in aplicare §-ii 4 si 8 din regulamentulu pentru procedur'a disciplinaria, — sinodulu la propunerea comisiunei organizatórie, in considerarea, cá propunerea din cestiune invólva in sene interpretarea unei legi, carea este chiara, si nu are trebuintia de interpretare, precum si in considerarea, ca interpretarea propusa trece preste competentia sinodulu, si astfelu acea propunere nu forméza obiectu de conclusu — trece la ordinea dilei.

Siedinti'a VII.

s'a tienutu la 6/18. Maiu 1888. Presidiulu ordinariu. Notariu Petru Truti'a.

Presidiulu pune la ordinea dilei alegerea unei comisiuni, carea se scontreze din cand in cand cass'a fonduriloru diecesane. In acésta comisiune se alege: Iosif Goldisiu, Vasiliu Pagub'a si Lazar Ionescu.

Dupa acést'a se pune la ordinea dilei alegerea asessoriloru pentru senatulu scolaru si episcopescu dela consistoriele din Aradu si Oradea mare pre periodulu aniloru 1888, 1889 si 1890, — alu carei resultatu lam publicatu in unu numeru anterioru.

La propunerea presidiulu sinodulu incredintiéza, cu autenticarea protocolectoru siedintieloru 5, 6 si 7 pre deputatii sinodali din locu.

Dupa acést'a Pré Santi'a S'a, parintele Episcopu presiedinte luandu cuventulu constata, ca sinodulu si-a terminatu tóte agendele avisate la competentia s'a pentru acésta sesiune, — si multiemesce membriloru sinodali pentru Zelulu, tactulu si intieleptiunea, cu carea au concursu si de asta data la resolvirea afaceriloru bisericesci, scolarie si fundationale ale eparchiei; si implorandu bi-

necuventarea Ceriului asupra lucrărilor acestui sinodu, si asupra membrilor lui, — declara sesiunea actuala de inchisa; ér deputatul Dr. Iosif Gall in numele membrilor sinodului multimesce Pré Santiei Sale, parintelui Episcopu pentru Zelulu, interesulu si tactulu, cu carea a condusu sinodulu acest'a, precum si in genere pentru conducerea tuturor afacerilor nóstre bisericesci, scolarie si fundationale, cerendu-i dela Ddiu viétia si sanatate indelungata; ér sinodulu intre vii espressiuni de: se traiésca Pré Santi'a S'a dlu Episcopu se disólva.

Calculatiunea.

Precumu corpulu omenescu are neincungiurata lipsa de nutrementu, pentru a-se intari si desvolta si astfelu apoi se fie capace a suporta sarcinele, cari i-se in-punu, tocma asia are lipsa de desvoltare si intarire si mintea omului, ca asia apoi si acést'a se-'si póta implini cât de bine datorintiele sale.

Ce e drept, e cam mare deosebire intre nutreirea trupului si a mintii, pana când trupulu 'si-are de nutrementu pana de tóte dilele, nutrementul mintii e invetiatur'a, carea o poleiesce, ageresce si-o ascute, cum se ascute cutitul de tocila.

Si dintre tóte obiectele de invetiamentu, calculatiunea — asia dicend — contribue in cea mai mare parte la desvoltarea mintii omenesci, de o parte, ér de alta parte, are si unu rolú fórte insemnatu in viétia practica, de aici provine apoi, ca in scolele poporale, dupa religione si limb'a materna ocupa locul primu si se preda in tóte clasele de invetiamentu. Si nu fara basa ocupa calculatiunea in scolele poporale un loc atât de insemnatu, pentru-ca adi se pretinde si dela celu mai din urma omu alu societatii, ca se scie ceva din calculatiune.

Ocupandu deci calculatiunea unu locu atât de insemnatu intru desvoltarea mintii si in viétia practica, trebuie se fimu cu buna bagare de sema atunci, când ne folosim de ea ca de unu medilocu, spre a ajunge scopurile amintite, ca nu prin acést'a, in locu de a ageri si ascuti mintea, se-o tempim cu totul si tot-odata, in viétia practica se nu-i tragem nici unu folosu. De aceea, la predare, se fim cu deosebita atentiune si se nu predam asia, ca prin aceea se stricam numai.

S'au practicatu si — póte — cá si adi se mai practica pe unele locuri ca punctul de predare se inverta numai si numai pre langa predarea calculatiunii pe tabla, adeca se invétia baítulu, órecum, mehanice fara nici unu firu de intielesu; invetia se adune, se subtraga etc. dupa nesce reguli, dar' fara a-le intielege baétulu.

O astfelu de predare apoi, diu, numai folosu nu póte se aduca; prin o astfelu de predare, intru adaver se tempesce mintea baétului, precum se tempesce cutitul, tienendu-lu pre acest'a cu taisiulu in josu, spre tocila, de si acesta, tinendu-lu asia, precum se cuvine, 'lu ascute.

E sciutu, ca mintea omului numai atunci se agerece, când invetiatur'a ce-i-o predam, i-o predam asia, ca elu se-o intieléga si intielegendu-o elu insusi se fie instare a judecá si combiná cele invetiate. Si pentru-cá se-ni ajungemu scopulu acest'a prin calculatiune, avemu, ca prima data, se-ne folosimu la predare de calculatiunea mentala adeca, in totdeuna se premérge calculatiunea mentala celei in scrisu, si mai la intielesu se deprindemu pre elevu mai nainte in socót'a mentala asia, cá elu cu usiurintia se póta deslegá temele, ce-i obvinu in viétia practica, fara a-se folosi de condeiu, ceruse etc.

Si acést'a avemu s'o facemu prim'a data, pentru-ca, dela acést'a, fórte usior potém trece la predarea celei de scrisu, ba, potém dice, ca predarea calculatiunii celei de pe tabla, nu póte se fie predata si intielésa asia, precum se cuvine atunci, când nu-i-au premersu acesteia calculatiunea mentala. Calculatiunea mentala are se fie unu feliu de pregatire pentru predarea calculatiunii celei de pe tabla. Intors inse déca vom procede, adeca vomu incepe prim'adata cu predarea celei in scrisu, ne vomu convinge la momentu, ca avemse-ne luptam cu cele mai mari greutati asia, ca se disgusta si báiatulu si invetiatoriulu intru atatu, incatu ambii privescu or'a de calculatiune de or'a mortii, de o parte, ér de alta parte, déca i-va si succede se deprinda putianelu pe baietu, cam mehanice, in socóta scripturistica, si va voi se tréca acumu la cea mentala, un'a cá ast'a e mai cu neputintia, deore-ce mintea i-s'au tempitu prin incetarea mehanica de o parte, ér de alta parte nu se va potea desbraca baétulu de regulele de cari s'au folositu la socóta scripsa cari apoi, nu se potu aplica la socót'a mentala. De aici apoi, prunculu are se remana in vietia numai cu socóta in scrisu. Ei, dar e sciutu, cá omulu de multe — ori uita aceia ce-au invetiatu, si mai alesu, dar de bunaseama aceea, cari au invetiatu ce au invetiat mehanice. Asia apoi baetii uitand regulele, uita totul, nu-'s in stare se deslege nici cea mai mica tema din viétia practica. Acést'a-i un'a, ér alt'a e si aceea, ca déca nici n'a uitatu regulele dela sócot'a scripsa totusi, se póte intempla, ca n'are la sene condeiu, papiru etc. si ce va face atunci, când ar avea lipsa de socóta?

Abstragendu inse dela tóte acestea, celu mai mare pecatu am comite prin acést'a, ca am tempu cu totul mintea baétului si am cresce nesce omeni stupidi la minte, cari nici când nu potú fi in curatu cu trebile lor, nesce omeni, cari potú fi chiar si spre stricatiunea societatii. De acést'a apoi se ne ferésca bunulu Ddiu, cá nu acelu locu, care este chematu se crésca omeni in intielesulu strinsu cuventului, se crésca nesce omeni, cari sunt spre daun'a loru proprie si a societatii.

Socóta mentala este usi'a prin care potemu trece la socót'a scripsala adeca, la acea socóta scripsala, pre care o-va intielege si baétulu. Deci: socót'a mentala si de aici apoi se trecemu la socót'a scripsala, apoi si acést'a se i-o predam asia, ca baétulu se intieléga, ca de unde provine aceea de se face asia si nu altcumu.

Se facemu deci asia, precum e mai bine, spre binele si fericirea acelor'a, pre cari ii-invetiambu si tot-odata si spre binele nostru.

Galsi'a, la 12. Maiu 1888.

Invetiatoriulu.

D i v e r s e.

* *M. S. Imperatulu Germaniei Fridericu III.* a reposatu in Domnulu Vineri'a trecuta la 11 óre inainte de amédi. In scurtulu timpu alu domniei Sale fericitul imperatu a datu dovedi de multu tactu si multa intielectiune de guvernare, precum si de multa iubire facia de poporu. Astfelu Germani'a a luatú doliulu de nou, jelindu pre unu bunu monarchu si bunu parinte alu patriei

* *Himenu.* Clericulu absolutu, dlu Ioan Jercanu alesu de párochu in comun'a Zarandu protopresviteratulu Borosineului a incredintiatu pre domnisiór'a *Terenti'a*, fic'a parintelui Ioan Codreanu din Siclau. Felicitările nóstre!

* *Iubileru.* Ioi'a trecuta, in diu'a Inaltiiarii Domnului, comun'a nóstra bisericesca din Nadlacu a serbatu

cu mare salemnitare jubileulu de 50 de ani de preotia alu veteranului nostru confrate, parintelui Georgiu Sierbanu. In acésta di s'a oficiatu in sant'a biserica din Nadlacu sant'a liturgia de catra asesorulu consistorialu Augustin Hamsea, cá esmisu din partea Pré Santiei Sale parintelui Episcopu Ioan Metianu, asistatu de preotulu jubilate si de preotii Vincentiu Marcoviciu din Nadlacu, N. Lucuti'a din Tierteanu si Teodor Sierbanu din Bichisiu — fiend de facia multime de inteligenti, romani si streini si unu insemnatu numeru de credintiosi. La finea santei liturgii asesorulu consistorialu Augustin Hamsea tienu o cuventare ocazionali, in carea desvoltà importantia chiamarii preotiesci, greutàtile si respunderea cea mare a acestei chiamari, cum si modulu, in carele preotulu jubilate a satisfacutu acestei grele chiamari in lungulu timpu de 50 de ani spre deplin'a multiemire a autoritatii diecesane si a poporului; apoi multiemindu lui Ddiu pentru indurarea aretata facia de acestu veteranu servitoriu alu altariului seu, felicità pre jubilate intre urari de „se traiésca“ din partea poporului credintiosu.

Dupa servitiulu divin jubilatele primi felicitari din partea inteligentiei si poporului. Apoi urmà banchetulu, la care au luat parte la 100 de persóne. La banchetu s'au tienu mai multe toaste.

Felicitamu si din parte-ne pre confratele nostru, veteranulu preotu Georgiu Sierbanu.

* *Essamenele* la institutulu nostru pedagogico-teologicu se voru incepe Vineri in 10/22. a. curintei. In 1. Iuliu st. n. a. c. se va celebrà in biserica catedrala „Te-Deum“, ér in 2. Iuliu se vor tiené essaminele private cu preparandistele. Program'a essamineloru in anulu sc. 1887—8. la institutulu pedagogico-teologicu ort. romanu din Arad. Vineri, 22. Iuliu a. m. dela 7 óre: essamenu din tóte obiectele cu cursulu pregatoriu. Vineri, 22. Iuliu p. m. dela 4 óre: essamenu din cantu si tipicu cu tóte cursurile preparandiali si teologice. — Sambeta, 23. Iuliu a. m. dela 7 óre: essamenu din limb'a magiara cu tóte cursurile preparandiale. — Marti, 26. Iuliu a. m. dela 7 óre: essamenu din tóte obiectele cu cursulu I. preparandialu. Marti, 26. Iuliu p. m. dela 4 óre: essamenu din tóte obiectele cu cursulu I. teologicu. — Miercuri, 27. Iuliu a. m. dela 7 óre: essamenu din tóte obiectele cu cursulu II. preparandialu. Mercuri, 27. Iuliu p. m. dela 4 óre: essamenu din tóte obiectele cursulu II. teologicu. — Ioi, 28. Iuliu a. m. dela 7 óre: essamenu din tóte obiectele cu cursulu III. preparandialu. — Vineri, 29. Iuliu a. m. dela 7 óre: essamenu din tóte obiectele cu cursulu III. teologicu. — Sambeta, 30. Iuliu p. m. dela 4 óre: essamenu din musica cu tóte cursurile preparandiale si teologice. Sambeta, 30. Iuliu p. m. dela 6 óre: essamenu din gimnastica cu tóte cursurile preparandiale. — Dumineca, 1. Iuliu, a. m. la 10 óre: „Te-Deum“ in biserica catedrala, ér dupa acea cetirea clasificatiuniloru in sal'a seminarului. — Luni, 2. Iuliu a. m. dela 7 óre: essamine private cu preparandistele. — Desemaulu, caligrafia si productele industriei de casa vor fi espuse sub intrég'a durata a essamineloru. Arad, din conferintia prof. tienu la 22. Maiu, 1888.

* *Esamenu* s'a tienu in 11. Iuliu cal. nou a. c. in scól'a elementara din Fazecasiu-Varsianu, fiend de facia parintele protopresviteru tractualu Georgiu Popoviciu si unu numerosu publicu. Esamenu a fost, pre cum ne scrie unu corespondentu alu nostru, succesu, si atát parintele protopresviteru, cât si publiculu a fost deplin multiemitu de respansurile eleviloru. Dovéda, ca dlu invetiatoriu Georgiu Drag'a si-face detorintia cu multu zelu si cu unu bunu metodic.

* *Multiemita publica.* Subscribulu mi-tienu de detorintia a exprime pre acésta cale multiemita publica dlui Valeriu Magdu, clericu de cursulu alu doilea pentru mai multe càrti trimite subscribulu, spre a-le imparti intre scolarii clasei a dou'a elementarie de aici cu ocaziunea esamenului tienu la 31. Maiu c. v. a. c. Chesintiu, la 1. Iunie 1888. Georgiu Iosifu, invetiatoriu.

* *Necrologu.* Precum aflamu din o corespondentia ce primiramu din partile Beinsiului veteranulu parochu Ioan Groz'a din Cristioru a reposatu in Domnulu in 27. Maiu anulu curentu, fiend in etate de 81 de ani. Reposatulu a servitu cá preotu timpu de 56 ani altariului Domnului cu credintia si devotamentu, lasandu in daliu pre fii sei Ioan, protopresviterulu Halmagiului, Nicolau, preotu in Partia, ficele sala Elisavet'a, maritata Leuc'a, si An'a. maritata Buduganu, preotésa in Brusturi precum si nepoti si nepóte si rudonii. Remusitiile pamentesci ale defunctului s'au depusu spre odichna eterna in 29. Maiu a. c. servitiulu funebru a fost oficiatu de parintele protopresviteru Vasilie Pap, asistatu de 6 preoti din cercu in fienti'a de facia a unu insemnatu numeru de inteligenti si poporu, care venise se dea tributulu din urma acestui veteranu si neobositu lucratoriu in vii'a Domnului la finea servitiului divin parintele protopresviteru V. Pap tienu unu discursu funebru, in carele espuse biografi'a defunctului si modulu, cum densulu a pastoritu cu credintia intre multe greutàti poporulu seu timpu de 56 de ani.

Reposatulu a fost unulu din acei venerabili preoti ai bisericei nóstre, care a luptatu cu rara barbatin la inaintarea poporului seu, a fost unu preotu cu fric'a lui Ddiu, si in tóta privintia unu barbatu de modelu.

Asociandu-ne si noi daliului familiei dicemu reposatului, cá sufletulu lui se-lu asieze Celu a tot putericiu in locasiurile dreptiloru, ér oseminteloru sale se-le fia tierin'a usióra!

In veci amintirea lui!

* *Innmormentarea* remasitieloru pamentesci ale preotului Georgiu Dronca din Sicul'a s'a intemplatu Dumineca in 10. Iuliu cal. nou. Servitiulu funebru a fost oficiatu de catra parintele protopresviteru alu Ienopolei Ioan Cornea, asistatu de 8 preoti, la finea carui'a parintele protopresviteru tienu o cuventare funebrala fórte nimerita, in carea schitia momentele principale din vieti'a defunctului.

Se-i fia tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

* *Influientia paduriloru asupr'a climei.* Academi'a silvana din Nancy, dupa observatiunile punctuóse, ce le-a facutu cu privire la influientia paduriloru asupr'a climei, a constatatu urmatoarele: 1. In tinuturile padurose de 10 ori a ploatu mai multu, decât in celea fara paduri, si in privintia acést'a padurile de bradu au avutu efectulu de doue ori asia mare ca celea cu frundia lata. 2. In padurile cu frundia lata, frundiile cadute prindu 10% din plóia si numai 90% ajungu in pamentu, pe când la padurile de bradu acésta proportiune schimba la 50%, asiadéra in padurile cu frundia lata pamentulu numai chiar atát'a plóia capeta, ca si in tinuturile fara paduri, dér fiindcà evaporarea din solulu atatoru paduri face numai $\frac{1}{3}$ din aceea, ce volatiléza in tinuturile fara paduri, pentru aceea solulu atatoru paduri totusi remane cu multu mai umedu, si de aci provine, cá isvórele de comunu in atari locuri se nascu. 3. Deca solulu paduriloru e acoperitu cu muschi séu cu frundisiu cadutu, atunci evaporarea face numai $\frac{1}{6}$ parte, si din acestea in

genere numai fôrte cu incetulu se intemple evaporarea, de aci provine, cã padurile de pe siesu asia de multu stempera aerulu tinuturiloru din giuru, impededandu-i desecarea. Deci padurile in genere imblãndiescu escentricitãtãle climatei: sterpirea paduriloru totdeun'a si in tot loculu grabesce neproductivitatea.

* *Avisu pacientiloru romani.* Adese pacienti recurgu la luminile celebritãtiloru medicale din strãinetate si alãrga mai alesu la Vien'a, cã se consulte specialistii cari facu fal'a Facultãtii vienesce. Dar multi din pacienti, fie cã nu cunosc limb'a sãu usagiurile locale, fie cã nu potu esplicã bine bõl'a lorã sãu cã nu intielegu destulu de bine sfaturile ce le au delu mediculu pe care i-au consultatu — si care e mai in totdeun'a grabitu — nu-si atingu scopulu pentru care au facutu sacrificiulu unei asia lungi caletorii.

Aceste inconveniente se potu evitã, dẽca pacientulu va lua precautiunea de a-se adresã, indata dupa sosirea s'a in capital'a Austriei, Dlui Dr. Sterie N. Ciurcu, care se afla stabilitu in Vien'a, VIII, Alserstrasse, 49. Statornicitu de multi ani in Vien'a, D. Dr. Ciurcu stã in strãinse legaturi cu toti profesori dela Facultate si põte aduce serviciile cele mai insemnate pacientiloru cari s'ar duce se-i consulte. Adresãnde-se junelui nostru compatriotu pacientulu nu numai va obtiene, fara multa asteptare si fara nici unu derãngiamentu consultatiunea dorita, nu numai va fi siguru cã va fi esaminatu de celu mai bunu specialistu indicatu pentru bõl'a de care suferẽ, dar va evitã ori ce neintielegere, bõl'a s'a va fi esplicata bine si in termeni scientifici mediculu specialistu, respunsurile si sfaturile acestui'a vor fi transmise pocientulu in modu lamuritu si detaliatu in fine mediculu consultantu va aretã o sollicitudine mai mare decãt dẽca pãcientulu s'ar fi prezentatu singuru.

Nu mai incãpe indouieãla cã D. Dr. Ciurcu va putã fi pacientulu de celu mai mare folosu, in casu cãnd acest'a ar mai avẽ si dupa consultatiune necesitate de asistenti'a unui medicu. — In fine chiar persõnele care, neputendu sãu nevoindu se intreprinda lung'a caletorie la Vien'a, ar voi se aiba parerea vre unui specialist vienesu, potu obtiene consultatiunea s'a, adresãndu-se prin posta — ẽr in casuri urgente prin telegrafu — Dlui Dr. Ciurcu VIII, Alserstrasse, 49, si alaturãnd descrierea bõlei.

Concursu.

Pe bas'a decisului Venerabilulu Consistoriu dto 3/15. Martie a. c. Nr. 690 se escrie concursu pe capelani'a temporala infiintata pe langa betranulu parochu George Opreanu din Valcaniu, in protopresviteratulu B.-Comlosiului, cu terminu de 30 de zile dela prim'a publicare.

Emolumintele capelanulu sunt: jumetate din tõte venitele parochiei betranulu parochu si adeca: din sesiunea parochiala, stola si biru, cari dau unu venitu anualu pe partea capelanulu 400 fl. v a.

Parochi'a fiind de class'a prima dela recurrenti se cere calificatiunea prescisa pentru parochii de class'a prima, si recurrentii au se-si substãrna recursele ajustate cu tõte documentele necesarii administratorulu protopopescu Paulu Tempea in Nagy-Torák, per Nagy-Beeskerek, Cottulu Torontál, si a-se presentã in St.-Biserica, spre a-si aretã desteritatea in cantare respective predicare.

Se obsãrva cã in lips'a de recurrenti calificati pentru parochii de class'a prima, se voru admite in candidatiune

si recurrenti cu qualificatiune pentru parochii de class'a a II-a. —

Valcaniu, la 15/27. Maiu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: PAULU TEMPEA, adm. protop.

—□—

Conformu ordinatiuniloru Venerabilulu Consistoriu dto 14. Martie a. c. Nrii 567. 568. si 6 Aprilie a. c. Nr. 1556. se publica concursu pentru deplinirea ambelor statiu in vetiatoresci devenite vacante din Siomoschesiu, (inspectoratulu Siepreusiu, comitatulu Aradu, protopresviteratulu Borosineu) cu terminu de alegere pe 14/26 Iuniu a. c. adeca Marti dupa Rusali.

Emolumintele invetiatoresci la fiescã care scõla s'a inbunatatitu si suntu: 1) In bani gata 300 fl.; 2) 12 orgii lemne din care se va incaldi si sal'a de invetiamentu. 3) Pamentu 4 jugere parte aratoriu parte fenatiu. 4) Cuartiru naturalu cu gradina de legumi. 5) Pentru scripturistica 5 fl. 6) Pentru conferintie 10 fl. 7) Dela inmormentari unde va fi pofõtu 40 cr. 8) Pentru curatitulu si incalditulu scõlei se va ingriji comun'a.

Aspirantii la aceste posturi, suntu avisati, recursele lor provideute cu tõte documintele prescise, cu decretulu din limb'a magiara si cu atestatu de portarea lorã morala de pana acumu — adresate comitetulu parochialu din Siomoschesiu — a le tramite subscribulu inspectoru scolaru pana inclusive in 11/23 Iuniu a. c. in Miske p. u. Nagy-Zerënd, avendu recurrentii in vre-o Dumineca sãu serbatõre a-se presenta la sant'a bisericã, pentru de a-si areta desteritatea in cantu si tipicu. Cei ce voru dovedi ca suntu in stare a conduce corulu vor fi preferiti.

Siomoschesiu, 7/19. Maiu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu: IOANU AVRAMU, parochu si inspect scl.

—□—

Se escrie pentru indeplinirea postulu invetiatorescu dela scõl'a confesionala din comun'a Duudu, dieces'a Aradulu cerculu inspectorulu alu Siriei, cu terminu de alegere pre 24. Iuniu (6. Iuliu) 1888. — Cu acestu postu suntu impreunate armatõrele:

Emoluminte:

- 1) Salariulu banescu de 150 fl.
- 2) Unu patrariu de pamentu estravilanu.
- 3) Doispredece stẽngini de lemne din cari se va incaldi si scõl'a.
- 4) Pentru scripturistica 8 fl.
- 5) Diurne si prejunctivia la conferintie 18 fl.
- 6) Pentru curatoratulu scõlei 14 fl.
- 7) Dela inmormentari unde va fi pofõtu va primi
  - a) dela bãeti mici 30 cr.
  - b) dela inmormentare mare cu liturgia 1 fl. ẽr fara liturgia 50 cr. si in fine,
- 8) Cuartiru liberu cu gradina de legumi.

Cei ce dorescu a ocupã acestu postu au pana in 21. Iuniu (3. Iuliu) a. c. a-si suscerne petitiunile lor adresate comitetulu parochialu din Duudu, protop. si inspectorulu Georgiu Popoviciu, in Vilãgos ajustate conform statutulu organicu.

Recurentii suntu pofõti a-se presentã in sãnt'a bisericã pentru a-si aretã desteritatea in cãntari si tipicu, cãci alesulu va fungã fara alta remuneratiune si cã cantoru alu bisericiei.

Duudu, la 1. Maiu 1888.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu inspectorulu concerninte.

—□—